

Us he anomenat amics (II): Per il·luminar la terra

El “nou manament” que ens va confiar Jesús al final de la seva vida a la terra va descobrir una nova dimensió de l'amistat humana: es tracta d'un autèntic apostolat.

27/06/2020

Els grans rius neixen, generalment, d'una petita font situada al capdamunt de les muntanyes. Al llarg del seu recorregut van rebent

aigua de deus i afluents fins que, al final, desemboquen al mar. De manera similar, un afecte espontani o un interès en comú són les fonts des de les quals pot brollar una amistat. A poc a poc aquesta relació segueix el seu curs, rebent torrents que la nodreixen: temps compartit, consells que van i venen, converses, rialles, confidències... De la mateixa manera que els rius al seu pas fecunden camps, omplen pous i fan florir els arbres, l'amistat embelleix la vida, l'omple de llum, «multiplica les alegries i ofereix consol en les penes».[1] A més, en un cristià, si això fos poc, l'amistat s'omple també de l'«aigua viva» que és la gràcia de Crist (cf. *Jn* 4, 10). Aquesta força dona al corrent un nou ímpetu: transforma l'afecte humà en amor de caritat. Així, al terme del seu curs, aquest riu s'endinsa en el vast mar de l'amor de Déu per nosaltres.

Un coeficient de dilatació enorme

Quan, a les primeres pàgines de la Bíblia, trobem el moment de la creació de l'home, llegim que va ser format a «imatge» de Déu, «semblant» a Ell (cf. *Gn* 1, 26). Aquest *model* diví sempre és present en el més íntim de l'ànima i, si entrenem la nostra mirada, podrem entreveure Déu en cada home i en cada dona. Per aquesta altíssima dignitat, malgrat que totes les persones que trobem pel camí —quan treballem, quan estudiem, quan fem esport o quan ens movem d'un costat a l'altre — són dignes de ser estimades, només amb un grup d'aquestes arribarem a entaular una relació d'amistat. Intuïm que, en la pràctica, no és possible tenir amics infinits, entre altres motius perquè el temps és limitat; però el nostre cor, mogut per Déu, pot estar sempre obert, oferir la seva amistat al màxim nombre de persones, donar «proves de la més gran dolcesa amb tothom» (*Tt* 3, 2).

Buscar una disposició així de la nostra ànima, que «no exclou ningú», que es manté «intencionalment oberta a tota persona, amb cor gran,»[2] certament té un preu. La mare de sant Josepmaria, per exemple, en veure com el seu fill es lliurava sense mesura a les persones que l'envoltaven, el va advertir: «Patiràs molt a la vida, perquè poses tot el cor en el que fas».[3] Obrir-se a l'amistat té un cost i, tanmateix, tots hem experimentat que es tracta d'un camí segur de felicitat. Alhora, la capacitat per estimar més i més amics és quelcom en què podem créixer contínuament. Al cor de sant Josepmaria, amb l'increment del nombre de persones a l'Opus Dei, va sorgir aquesta inquietud: podré estimar tots els que vinguin a l'Obra amb el mateix afecte que sento pels primers? Va ser una preocupació que va resoldre la gràcia divina; el seu cor va ser eixamplat contínuament per Déu fins al punt que va arribar a

confessar: «El cor humà té un coeficient de dilatació enorme. Quan estima, s'eixampla en un *crescendo* d'afecte que supera totes les barreres».[4]

En això us coneixeran

Si a les pàgines del Gènesi es revelava l'amor de Déu en crear-nos a «imatge» seva, amb l'encarnació del seu Fill rebríem notícies molt més impressionants. Els apòstols de Jesús van viure durant tres anys, amb qui era el seu millor amic, sense separar-se del seu costat. L'anomenaven *Rabbi* —que vol dir mestre— perquè, a més d'amics, eren i se sentien els seus deixebles. Abans de patir, el Mestre va voler que compreguessin que els estimava amb una amistat que anava més enllà de la mort, que els estimava «fins a l'extrem» (*Jn* 13, 1). Aquest *secret* de la radicalitat de la seva amistat és una de les confidències

íntimes que Crist va fer durant l'Última Cena. Allà també va manifestar el seu desig que aquesta força es perpetués durant els segles a través de tots els cristians amb la proclamació d'un nou manament: «Que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat» (*Jn 13, 34*). I va afegir: «Tothom coneixerà que sou deixebles meus» (*Jn 13, 35*); és a dir: els meus amics seran reconeguts per la seva manera d'estimar els altres.

Hi ha un fet en la història de l'Opus Dei molt unit a aquest manament. En finalitzar la Guerra civil, sant Josepmaria torna a Madrid i es dirigeix immediatament al carrer Ferraz. Al número 16 d'aquest carrer, dies abans de l'inici de la contesa, s'havia acabat d'instal·lar la nova Residència DYA. Gairebé tres anys després, ho troba tot destrossat pels saquejos i els bombardejos. Era inservible. Entre la runa, cobert de pols, troba un cartell que havia estat

penjat a la paret de la biblioteca. Al requadre, l'aspecte del qual recorda el d'un pergamí, es recullen en llatí aquestes mateixes paraules del nou manament que Jesús, com acabem de considerar, va confiar als seus apòstols: «*Mandatum novum do vobis...*», «Us dono un manament nou...» (cf. *Jn* 13, 34-35). L'havien penjat allà perquè era una síntesi de l'ambient que sant Josepmaria volia també per als centres de l'Obra: «Llocs on moltes persones trobin un amor sincer i aprenguin a ser amigues de veritat».[5] Després del desastre de la guerra, quan calia recomençar pràcticament des de zero, el que era important continuava dret: una de les bases fonamentals per reconstruir seria deixar-se guiar per aquest dolç manament de Crist.

Així és més fàcil pujar

Veiem que el model de la nova llei és l'amor de Jesús: «Com jo us he estimat» (*Jn* 13, 34). Però, com és aquest amor? Quines són les seves característiques? L'amor de Crist pels seus apòstols —ho ha dit ell mateix— és precisament un amor com el que es tenen els amics. Ells han estat testimonis i destinataris de la intensitat d'aquest estimar. Saben que Jesús tenia cura de les persones amb qui convivia. Ells l'han vist alegrar-se amb les seves alegries (cf. *Lc* 10, 21) i patir amb el seu dolor (cf. *Jn* 11, 35). Sempre va trobar temps per aturar-se amb els altres: amb la samaritana (cf. *Jn* 4, 6), amb la dona amb hemorràgies (cf. *Mc* 5, 32) i fins i tot amb el lladre bo, quan ja estava penjat de la creu (cf. *Lc* 23, 43). El de Jesús era un afecte que es manifestava en les coses concretes: es preocupava per l'aliment dels qui el seguien (cf. *Lc* 9, 13) i també pel seu descans (cf. *Mc* 6, 31). Com ens recorda el papa Francesc, Jesús

«tenia cura de l'amistat amb els deixebles, i fins i tot en els moments crítics va romandre fidel a ells».[6]

L'amistat és, alhora, un bàlsam per a la vida i un do que ens dona Déu. No és només un sentiment fugaç, sinó un veritable amor «estable, ferm, fidel, que madura amb el pas del temps».

[7] Per alguns és considerada l'expressió més gran de l'amor, ja que ens permet valorar l'altra persona per si mateixa. L'amistat «és mirar l'altre no per servir-se'n, sinó per servir-lo».[8] Aquesta és la seva preciosa gratuïtat. S'entén, llavors, que el «desinterès» sigui inherent a l'amistat, perquè la intenció del que estima no persegueix cap benefici ni un possible efecte *bumerang*.

Descobrir això en la seva autèntica profunditat sempre sorprèn, ja que sembla que xoca amb una idea de la vida com a competició, que pot ser comuna en alguns ambients. Per

això, qui experimenta l'amistat ho fa habitualment com un regal immerescut; amb amics els problemes de la vida semblen més lleugers. Com diu un proverbi *kikuyu* que va agradar molt al beat Àlvar del Portillo quan va viatjar a Kènia: «Quan dalt de la muntanya hi ha un amic, és més fàcil pujar-hi».[9] Els amics són absolutament necessaris per assolir una vida feliç. Certament, és possible assolir una vida plena sense participar de l'amor conjugal —com passa, per exemple, amb els qui han rebut el do del celibat—, però no es pot ser feliç sense experimentar l'amor d'amistat. Quant de consol i alegria trobem en una bona amistat! Com s'alleugen les tristeses!

Més amics per a Jesús

Coneixent la vida de Jesús i creixent en intimitat amb ell podem aprendre els trets d'una amistat perfecta. Hem

vist al principi que l'amistat cristiana és especial perquè es nodreix d'un torrent diví, la gràcia de Déu, i per això adquireix una nova «dimensió cristològica». Aquesta força ens impulsa a mirar i estimar tothom — especialment els més propers— «per Crist, amb ell i en ell,» com diu el sacerdot a la Missa quan aixeca Jesús en el pa eucarístic. Així aprendrem a «veure els altres amb els ulls de Crist, descobrint-ne sempre de nou el valor».[10] Sant Josepmaria ens animava a ser el mateix Crist que passa al costat de la gent, a donar als altres el mateix amor de Crist amic. Per això és lògic que en la nostra oració alimentem aquesta il·lusió humana i sobrenatural de tenir sempre nous amics, perquè «Déu moltes vegades se serveix d'una amistat autèntica per dur a terme la seva obra salvadora».[11]

L'amistat de Jesús amb Pere, amb Joan i amb tots els seus deixebles

s'identifica amb un desig ardent que visquin a prop del Pare; la seva amistat va unida a la il·lusió que descobreixin la missió a la qual han estat cridats. De la mateixa manera, enmig de les tasques que el Senyor ens ha confiat a cadascú, «no es tracta de tenir amics per fer apostolat, sinó que l'Amor de Déu informi les nostres relacions d'amistat perquè siguin un autèntic apostolat».[12] Sant Josepmaria acostumava a dir que en la vida espiritual arriba un moment en què no es distingeixen l'oració i el treball, perquè es viu en una presència contínua de Déu. Quelcom similar passa amb l'amistat, perquè en desitjar el bé de l'amic volem que estigui tan a prop de Déu com sigui possible, font segura d'alegria. Així, no «existeixen temps compartits que no siguin apostòlics: tot és amistat i tot és apostolat, indistintament».[13]

Per això al cor dels sants sempre hi havia espai per a un nou amic. Quan llegim els llibres que expliquen les seves vides, descobrim un interès sincer pels problemes dels altres, per les seves angoixes i alegries. El beat Àlvar va conrear aquesta disposició fins al final de la seva vida; va voler portar l'amistat de Crist fins i tot a les persones que el van acompanyar durant les hores del seu últim viatge en aquesta terra. Un dia després de la seva mort, «a la tauleta de nit, hi havia la targeta de visita d'un dels pilots de l'avió que l'havia portat de la Terra Santa a Roma. S'havia interessat per ell i per la seva família, especialment durant l'espera a l'aeroport de Tel-Aviv. La relació va ser breu, però profunda: aquell pilot va anar a resar davant de les restes mortals de monsenyor Àlvar quan va tenir notícies de la seva mort».[14]

En una trobada casual s'havia gestat una amistat que continuava entre la terra i el cel.

El cristià té un gran amor —un do— per compartir. Les nostres relacions amb els altres donen a Crist la possibilitat d'oferir la seva amistat a nous amics. «Il·luminar els camins de la terra»[15] implica estendre pel món aquesta preciosa realitat de l'amor d'amistat. De vegades, pensar només en els nostres interessos, anar massa de pressa o quedar-nos en certa superficialitat en conèixer les persones posa en perill aquest regal que Déu ens vol fer a tots els homes. Gran part de la nostra missió evangelitzadora és justament tornar a l'amistat la seva autèntica brillantor, posar-la en relació amb Déu, amb els altres, amb el nostre desig de ser millors... en definitiva, amb la felicitat.

José Manuel Antuña

[1] Fernando Ocáriz, *Carta pastoral*, 1.XI.2019, núm. 7.

[2] *Ibídem*.

[3] Andrés Vázquez de Prada, *El fundador del Opus Dei*, Rialp, Madrid 1997, tom I, p. 164.

[4] Sant Josepmaria, *Via Crucis*, estació VIII, punt 5.

[5] Fernando Ocáriz, *Carta pastoral*, 1.XI.2019, núm. 6.

[6] Francesc, *Christus vivit*, núm. 31.

[7] *Ibídem*, núm. 152.

[8] Sant Joan Pau II, *Àngelus*, 13.II. 1994.

[9] Salvador Bernal, *Recuerdo de Álvaro del Portillo*, Rialp, Madrid 1996, p. 278.

[10] Fernando Ocáriz, *Carta pastoral*, 1.XI.2019, núm. 16.

[11] Ibídem, núm. 6.

[12] Ibídem, núm. 19.

[13] Ibídem.

[14] Salvador Bernal, *Recuerdo de Álvaro del Portillo*, Rialp, Madrid 1996, p. 179.

[15] Fragment de l'oració pública per demanar la intercessió de sant Josepmaria.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/us-he-
anomenat-amics-ii-per-il-luminar-la-
terra/](https://dev.opusdei.org/ca/article/us-he-anomenat-amics-ii-per-il-luminar-la-terra/) (10/08/2025)